

SIMO LIIKANEN

JALKAVÄEN VIIKATE

KONEKIVÄÄRI
SUOMEN SODISSA

BAZAR

SIMO LIIKANEN

JALKAVÄEN VIIKATE

KONEKIVÄÄRI SUOMEN SODISSA 1918-1945

BAZAR

Ensimmäinen painos

© Simo Liikanen ja Bazar Kustannus 2025

Bazar Kustannus on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-403-932-1

Taitto Jukka Iivarinen / Taittopalvelu Vitale

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:
tuotevastuu@bazarkustannus.fi

SISÄLLYS

Esipuhe.....	9
Johdanto.....	11
ASE, JOKA ESTÄISI SODAT	15
Modernin konekiväärin esiasteet	15
Maximin läpimurto	18
Konekivääri saapuu taistelukentille	23
Konekivääri ensimmäisessä maailmansodassa.....	26
KUULARUISKUJEN SOTA LUMESSA	31
Valkoisten konekivääriosaaminen Saksasta	32
Suomalainen sotilaskäsikirja.....	38
Punaisten kuularuiskuosaaminen Venäjältä	49
ENSIMMÄISET KUULARUISKUT TULESSA	61
Tampereen suurtaistelu I: saartorengas	74
Tampereen suurtaistelu II: improvisoitu konekiväärisota kaupungissa	97
Konekiväärit Kannaksella 1918	107
Taistelu Viipurista 1918	115
Heimosotien unohdetut konekiväärit.....	136
Vapaussodan yhteenvetoa	148

SOTIEN VÄLILLÄ	151
Uusien konekiväärimiesten koulutus.....	152
Suojeluskunnan konekiväärijoukot.....	161
Konekiväärit	168
Välinäytös: Espanjan sisällissota.....	175
Tasavallan puolella	180

TALVISOTA	192
Puna-armeijan salamasota Sallassa.....	194
Tolvajärven ”tykistö”	198
Raatteen tien pää – Kuomasjoki.....	206
Linnoitussotaa Summassa	224
Konekivääribunkkerit tuhotaan rutiinilla.....	239
Taipaleen konekiväärit.....	244
Motti purkautuu konekiväärituleen	248
Talvisodan jälkeen	252

KONEKIVÄÄRIT JATKOSODASSA	255
Kiväärikomppanianpäällikön konekiväärit läpimurrossa.....	255
Reserviläisten konekiväärikomppania I: hyökkäys	262
Reserviläisten konekiväärikomppania II: puolustus.....	274
Reserviläisten konekiväärikomppania III: taipuminen	278
Konekivääri kohtaamistaistelussa	287
Konekiväärimiehet jalkaväen kintereillä Sakkolassa	294
Uusien konekiväärimallien hankintayritykset.....	300
Suomalaiset konekiväärimiehet Kaukasuksella.....	303
Asemasodan täydennysmies Tuovinen	309
Suurhyökkäys jyrää konekiväärit.....	311
Viipurin fiasko	325
Takaisin Syväriltä ja Aunuksesta	328
Konekiväärimiehet Talin materiaalityönteissa.....	336

LOPUKSI	343
Kiitokset.....	353
Viitteet.....	355
Lähteet.....	375

ESIPUHE

Japanilaiset näkivät venäläisen ratsuväen lähestyvän. Johtaja antoi konekivääreilleen tulikäskyn. Ampujat vetivät käskyn mukaisesti liipasimista. Ranskalaisvalmisteiset Hochkiss-konekiväärit ampuivat 24 patruunan kampoja tyhjäksi venäläisiä kohti. Venäläinen ratsuväki, jota oli lähes eskadroona, pakeni suurin piirtein saman tien kiivasta japanilaistulta. Venäläinen jääkäriosasto maastoutui kuitenkin asemiinsa ja jäi vastaamaan tuleen, tosin vain vartiksi, ja irtautui sitten sekin.¹

Japanilaisten tullessa kaatui hevosensa selässä eskadronan päällikön lähetti, kreivi Kankrin. Hän sai osuman suoraan sydämeensä. Kankrinin ruumis saatiin noudettua vain vaivoin tulen alta pois. Kaatuneen lisäksi kuusi venäläistä sotilasta haavoittui, heistä neljä vaikeasti. Kaatuneen lähetin kohtalo teki vaikutuksen eskadroonaa komentaneeseen 37-vuotiaaseen everstiluutnantti Carl Gustav Mannerheimiin, ja hän kirjoitti tapahtuman päiväkirjaansa sekä vielä kirjeessä kotiin. Mannerheim ei vahingoittunut tulitaistelussa henkilökohtaisesti, mutta menetti japanilaisten tulituksessa parhaan hevosensa, mikä tuntui harmittavan häntä paljon. Hevosia kaatui ja haavoittui kahakassa kaikkiaan toistakymmentä.²

Koillis-Kiinassa Xinminin tiellä Shenyangin liepeillä helmikuun 29. päivänä 1905 Japanin ja Venäjän välisessä sodassa käyty laukaustenvaihto oli varmuudella ensimmäisiä, jossa suomalaissyntyinen sotilas joutui konekiväärituleen. Se ei jäänyt viimeiseksi.

Vielä vuosikymmenen sisällä myös monet suomalaiset saivat koulutuksen konekiväärimiehiksi. Heidän osaamisen-
sa testattiin verisessä sisällissodassa. Senkin jälkeen suomalaiset saivat totutella konekivääreihin vielä monta kertaa niin koulutettavina kuin taistelijoinakin. Suomalaiset jatkoivat konekiväärin käyttöä vapaaehtoisina heimosodissa ja Espanjan sisällissodassa, sekä olosuhteiden pakottamina toisen maailmansodan kiivaissa taisteluissa.

Tämä kirja kertoo näiden taistelijoiden kokemuksista sekä siitä, kuinka he konekivääreitä käyttivät ja kuinka tämä ase tuli suomalaisille osaksi sodankäynnin arkea.

JOHDANTO

Talvi- ja jatkosodassa kenttäarmeijassa jalkaväen taistelijoista karkeasti arvioiden noin viidenNES palveli konekiväärijoukoissa. Kyseessä on siis merkittävä osa sotiimme osallistuneista taistelijoista. Lukuisissa tilanteissa konekiväärimiesten osa oli taisteluissa suuri, mutta heidän merkitystään sodissamme ei niistä kirjoitettujen lukuisten hyllymetrien perusteella heti voi huomata. Konekiväärikoulutushaaraa käsittelevät teokset ovat harvassa. Nekin ovat usein joko sotatieteellisiä tutkimuksia konekiväärien organisoinnista ja tekniikasta tai yksittäisten taistelijoiden muistelmia.

Tilanne on toisaalta ymmärrettävä. Konekiväärimiehet eivät taistelleet sodissamme itsenäisesti ja irrallaan muista joukoistaan. Päinvastoin konekiväärit tukivat kiinteästi tavallisen kiväärijalkaväen pyrkimyksiä ja edesottamuksia. Sellaisenaan ne olivat kiinteä osa kokonaisuutta, ja sellaisena konekiväärien osuus sodissamme on totuttu esittämään.

Kuitenkin jalkaväen sodankäynnistä on jo kauan vaivatta erotettu omiksi tarinoikseen esimerkiksi tiedustelijoina toimineiden kaukopartiomiesten tai panssarimiesten toiminta. Ne ovat konekiväärijoukkojen tavalla yhtä lailla osa toisiaan tukevaa suurempaa sodankäynnin kokonaisuutta. Itsekin olen aikaisemmissa teoksissani erottanut oman tutkimuksensa

kohteeksi sotiemme panssarintorjuntamiehet. Myös konekiväärimiehet ansaitsevat oman kirjansa.

Tämä kirja kertoo konekiväärimiehistä, heidän taisteluisiaan ja kokemuksistaan. Sodankäyntiä pyritään kuvaamaan parhaimmillaan konekiväärimiesten silmin ja vähintäänkin heidän – tai heidän kohteidensa – näkökulmasta. Konekiväärimiehiä ei kuitenkaan olisi ilman konekivääreitä. Tämän monimutkaisen keksinnön historian olen pyrkinyt nivomaan teoksen taustakudelmaksi. Teknisenä konstruktiona konekivääreistä on kirjoitettu Suomessakin suhteellisen paljon. Siksi en tässä teoksessa käsittele konekivääreitä enempää kuin on ehkä tarpeellista tämän vallankumouksellisen aseiden historian avaamiseksi Suomen sodissa. Puhtaasti aseista kiinnostuneita lukijoita suosittelen lukemaan esimerkiksi Markku Palokankaan *Suomalaiset sotilaskäsiaseet 1918–1988* -sarjan ja erityisesti Dolf L. Goldsmithin *The Devil's Paintbrush* -teoksen, joka kertoo suurella yksityiskohtaisuudella Hiram Maximin vallankumouksellisen konekiväärieksinäön historian. Uskon, että valitsemani lähestymistapa tekee kirjasta tasapainoisemman kokonaisuuden.

Konekivääreitä on Suomessa ollut palveluskäytössä useissa puolustushaaroissa ja aselajeissa. Jalkaväen lisäksi konekiväärejä on käytetty merkittävästi ainakin ilmavoimissa, ilmatorjunnassa, panssarivoimissa ja laivastossa. Käsillä olevan teoksen puitteissa kaikkea tätä on mahdotonta saada käsiteltyä yhdessä kokonaisuudessa. Niinpä tässä teoksessa olen rajannut käsittelyn koskemaan vain jalkaväen konekivääreitä. Muiden puolustushaarojen ja aselajien konekiväärikirjat jäävät toistaiseksi odottamaan kirjoittajiaan.

Tämän kirjan tutkimustyössä olen tukeutunut arkistomateriaaleihin, pääasiassa sotapäiväkirjoihin ja muihin

asiakirjoihin sekä muistitietokokoelmiin. Niitä olen täydentänyt muilla muistelmilla sekä erilaisilla aihetta sivuavilla tutkimuksilla. Materiaalia on mittavasti. Sen valikoinnissa olen pyrkinyt tuomaan esiin tapahtumia ja kokemuksia, jotka kuvastaisivat konekiväärimiesten kokemusten lisäksi myös konekivääriaseen käyttötapoja erilaisissa tilanteissa ja olosuhteissa. Kaikkien konekiväärijoukkojen käsittely tämän kirjan tyylillä on mahdotonta. Joidenkin joukkojen puuttuminen kirjasta ei kuitenkaan merkitse sitä, etteikö se aivan yhtä lailla olisi ansainnut tulla otetuksi mukaan. Toivon kuitenkin, että olen pystynyt kokoamaan aihetta hyvin valottavan kokonaisuuden, ja vastuu valinnoista on yksinomaan kirjoittajan.

Kirjan nimi ei ole peräisin kenttäarmeijan maataloustöistä jatkosodan aikana. Se perustuu monen silminnäkijän sanavalintoihin, kun he ovat konekivääritulen vaikutusta vihollisjoukkoihin kuvanneet. Mielestäni heidän mielikuvansa on ollut paikkansapitävä.

Tämä kirja on tarkoitettu kunnianosoitukseksi suomalaisille konekiväärimiehille.

Puolustusvoimien lippujuhlapäivänä 4.6.2025

Simo Liikanen

ASE, JOKA ESTÄISI SODAT

MODERNIN KONEKIVÄÄRIN ESIASTEET

Modernin konekiväärin kehittäjä, yhdysvaltalainen Hiram Maxim kertoi pyrkineensä valmistamaan asean, joka olisi niin hirvittävä, että se estäisi kaikki yritykset aloittaa sota. Kuitenkin saksalaisen 1700-luvulta peräisin olevan sanalaskun mukaan tie helvettiin on kivetty hyvillä aikeilla.¹ Rauhaan pakottajan sijasta Maxim kehitti asean, joka mullisti maalla käytävän sodankäynnin perin pohjin. Ensimmäisessä maailmansodassa ensimmäistä kertaa todella mittavasti käytetyt konekiväärit muuttivat massa-armeijoiden sodankäynnin vihollisen teollisen mittaluokan tuhoamiseksi.

Tuliaseiden kehittämisen alusta lähtien aseiden valmistajilla oli pyrkimys tuottaa aiempaa tulivoimaisempia aseita. Ensimmäinen askel tähän suuntaan olivat niin kutsutut urkupyssyt, joissa oli useampia piippuja, jotka oli yleensä laukaistava yksittäin. Suusta lataamisen hitaus, aseiden raskaus ja muut käytännölliset esteet pitivät urkupyssyt harvinaisina. 1800-luvun alussa keksittiin metallihylsyyn ladattu patruuna, mikä nopeutti lataamista ja johti etupäässä Ranskassa ja Belgiassa *mitrailleuse*-tyyppisen asean kehittämiseen 1850-luvulla. Niissä oli jopa 25 piippua tykinlavetilla, ja ne ladattiin

erityisillä syöttölevyillä. Kammesta veivaten *mitrailleuse* laukaisi kaikki syöttölevyn amukset nopeassa tahdissa yksi kerrallaan. Tämän tyyppisiä aseita valmistettiin muutamia satoja. Asetta käytettiin Ranskan ja Preussin sodassa vuosina 1870–1871, mutta tykistöaseena pidetty *mitrailleuse* ei päässyt oikeuksiinsa sotatoimissa.

Kymmenisen vuotta myöhemmin, vuonna 1862, patentoitiin Yhdysvalloissa Richard J. Gatlingin kehittämä sarjatuliase. Sekin oli kärrynrattaille asetettu monipiippuinen ratkaisu. Patruunoiden syöttö tapahtui aseeseen päällä olevasta säiliöstä, josta patruunat vajosivat itsekseen aseeseen. Kun ampuja väänsi aseeseen kampea, aseeseen mekaniikka pyöritti revolveriperiaatteella aseeseen 6–10 piippua, joista kukin latautui vuorollaan ja laukesi itsekseen piipun kierrettyä tiettyyn kohtaan. Vaikka Gatlingeja käytettiin hyvin vähän Yhdysvaltojen sisällissodassa, ne levisivät kuitenkin ranskalaista kilpailijaansa laajemmin maailmalle, esimerkiksi Etelä-Amerikkaan, Isoon-Britanniaan. Useita satoja myytiin myös Venäjälle.

Gatlingit osoittivat hyötynsä esimerkiksi brittien käsissä Afrikan ja Afganistanin siirtomaakahakoissa paikallisia vastaan. Yllättävää kyllä, Gatlingeja myytiin myös esimerkiksi nykyisen Nigerian alueen paikallisille hallitsijoille, jotka käyttivätkin aseita keskinäisissä valtataisteluissaan.² Myös venäläiset Gatlingit pääsivät tosikäyttöön Keski-Aasian alueita valloittaessa. Aseen ongelmana oli kuitenkin käsivoima: epätasainen kammen pyöritys aiheutti syöttöhäiriöitä, ja samalla haittasi suuntausta, kun ase väistämättä veivattaessa liikkui.

1800-luvun lopulla Suomessa oli jo runsaslukuinen suomenkielinen sanomalehdistö. Uutiset kulkivat kuitenkin hitaasti, eivätkä sanomalehdet välttämättä ilmestyneet kuin kerran

viikossa. Onkin erikoista, että tällaisessa mediailmastossa sellainenkin kotimaan arkea vähemmän koskettava ulkomaan uutinen kuin uusi asekeksintö huomattiin ja arvioitiin uutisen arvoiseksi myös Suomessa. Itse asiassa suomalainen sanomalehden lukija oli tämän suhteen poikkeuksellisen hyvin ajan tasalla tekniikan kehityksessä. Vuonna 1868 aseesta kirjoitettiin jo Suomenkin sanomalehdissä:

Pietarin wenäläisten sanomalehtien mukaan pääkaupungin sotilaspiireissä puhutaan paljon meneillään olevista koneiluista eräänlaisen kanuunan kanssa, jonka ampumakyky on niin keskeytymätön, että sen vaikutusta voi verrata paloruiskuun. Ensimmäinen niin sanottujen ”toistoaseiden” keksijä on amerikkalainen Gatling, jonka ampumakone koostui kuudesta valmiiksi ladatusta piipusta ja se ampui 80 laukausta minuutissa, joka myöhemmin kohotettiin jopa 150 laukaukseen minuutissa. --- [T]awallista tähtäämistä ei tarvita, ja aseiden käsittely muistuttaa tawallisen paloruiskun käyttöä.³

Muitakin kaupallisia kilpailijoita näillä konekiväärien esiteilla oli. Hieman yllättävästi yksi konstruktio sai alkunsa Ruotsissa, missä insinööri Helge Palmcrantz kehitti rinnakkaispiippuisen konekiväärin, jonka patruunasyöttö tapahtui myös ylhäältä käsin painovoimalla. Aseessa saattoi olla jopa 10 piippua, ja se laukaistiin käsivoimalla aseiden sivussa olevaa vipua edestakaisin veivaamalla. Palmcrantz sai agentikseen englantilaisen Nordenfeltin, jonka nimellä aseita myytiin suhteellisen menestyksellisesti useiden maiden laivastoille 1870-luvulla. Tämänkin aseiden myyntimenestys raportoitiin Suomen sanomalehdissä vuonna 1880:

Palmcrantzin konekiwääri, joka Englannissa tunnetaan nimellä Nordenfeldtin konekiwääri — herra Nordenfeldtin mukaan, joka on ottanut haltuunsa patentin ja myynnin Isossa-Britanniassa tästä kauhistuttavasta surma-aseesta – on näinä päiwinä saawuttanut loistawan voiton. [Ruotsalais-lehti Nerikes Allehanda] kertoo, että Englannin amirali-teetti on nimittäin erittäin pitkäaikaisten ja huolellisten kokeiden jälkeen päättänyt ottaa tämän konekiwäärin käyttöön koko Englannin sotalaiwastossa. Ase on osoittautunut yliwoimaiseksi kilpailijoihinsa, Hotchkissin ”rewolweri-kanuunaan” ja Gatlingin konekiwääriin, werrattuna. Palmcrantzin konekiwääri, joka on nelipiippuinen ja ampuu kaksitoista laukausta sekunnissa, on pääasiassa tarkoitettu torjumaan torpedoweneiden hyökkäyksiä.⁴

Kukin näistä aseista oli puutteistaan huolimatta kohtalaisen menestynyt (kenties *Mitrailleusea* lukuunottamatta). Eroistaan huolimatta ne edustivat kaikki samantasoista teknologiaa, eikä paremmasta ollut tietoa – vielä.

MAXIMIN LÄPIMURTO

Yhdysvalloissa vuonna 1840 syntynyt Hiram Maxim oli jo nuorena osoittautunut kekseliääksi tyypiksi, ja hän suunnittelekin poikasena automaattisia hiirenloukkuja. Hänen isänsä oli pohtinut automaattista kivääriä jo 1850-luvulla, ja suunnitteluun otti osaa myös Hiram. Yhdysvaltojen sisällissodan jälkeen Hiram oli alkanut pohtia kiväärin laukaisun yhteydessä syntyvän rekyyn hyödyntämistä lataamisen automatisoimiseksi. Asesuunnittelu kuitenkin hautautui, kun Maxim

alkoi kiinnostua sähkötekniikasta, joka pian veikin kaiken hänen huomionsa. Maximin sähköalan patentit osoittautuivat niin kiusallisiksi hänen kilpailijoilleen, että nämä päättivät yhteistuumin tarjota hänelle huomattavaa palkkaa, jos hän lähtisi 10 vuodeksi Eurooppaan ”raportoimaan sikäläisistä sähkökeksinnöistä” eikä keksisi itse enää mitään – he siis ostivat Maximin pois markkinoilta. Maxim lähti höyrylaivalla Eurooppaan vuonna 1881. Siellä hänellä oli aikaa ryhtyä jälleen miettimään kiväärin automatisointia.⁵

Maxim havaitsi, että kaikki silloiset konekiväärit – muun muassa Gatling, Nordenfelt, Gardner ja Hotchkiss – olivat käsikäyttöisiä, herkkiä jumiutumaan ja kärsivät myös silloisten patruunoiden epätasaisesta syttymisestä. Rekyylin hyödyntäminen poistaisi nämä ongelmat. Hän esitteli ideansa Lontoossa mahdollisille rahoittajille, vakuutti heidät ja ryhtyi sitten muovaamaan ajatuksiaan todeksi.

Uuden konekiväärin ensimmäinen versio valmistui vuonna 1883. Se hyödynsi ”jokaisella laukauksella piipun päästä vapautuvan kaasun ja käyttää lukkoa varastoimaan energian, joka sitten poistaa tyhjän hylsyn, virittää iskurin, siirtää uuden patruunan paikoilleen ampumista varten ja laukaisee sen.” Jatkokehittelyn myötä prototyyppi oli valmiina seuraavana vuonna, ja vuonna 1885 ase voitti kultamitalin Kansainvälisessä keksijöiden näyttelyssä. Jo tässä vaiheessa Maximin keksintö noteerattiin Suomessakin. Esimerkiksi *Tampereen Sanomat* kertoi 12.2.1885 uudesta aseesta jo oikeastaan kaiken oleellisen otsikolla ”Uusi kanuuna”:

Amerikkalainen Hiram Maxim on keksinyt kanuunan tai kuularuiskun, joka ampuu itsestään niin kauan kuin latinkeja riittää. Laukauksien potkaisuvoima wetää ase-

*uuteen wireeseen, heittää wanhan latingin pois, asettaa uuden sijaan ja laukaisee. Latingit owat kiinnitettyt pitkään nauhaan, siihen mahtuu 333 latinkia ja kun nauha rupee loppumaan ei tarwitse muuta kuin liittää jatkoksi toisen täytetyn nauhan, niin koneen käyntiä ei keskeytä mikään muu kuin jonkun osan särkyminen. Ampumisen nopeutta woi mielensä mukaan ohjata; korkein nopeus on 600 laukausta minuutissa.*⁶

Asevalmistaja Vickersin kanssa aseiden konstruktioita yksinkertaistettiin niin, että ase oli käsin purettavissa. Ampumisesta johtuvan piipun kuumeneminen ratkaistiin piipun ympärille tulevalla vesisäiliöllä, vaipalla. Tämän ansiosta aseella voitiin ampua poikkeuksellisen pitkään kerrallaan.

Jo silloisen huomion myötä Maxim esitteli asettaan Euroopan silmäätekeville ja vaikutusvaltaisille vieraille. Konekiväärin näkemisestä ja sillä ampumisesta tuli korkean tason sosiaalisia tapauksia. Vuonna 1887 valmistui ensimmäinen toimiva tuotantomalli, joka johti heti ensimmäisiin kauppoihin. Viimeisetkin aseiden käytännön vaivat ratkesivat uuden saksalaisen keksinnön, savuttoman ruudin käyttöönoton myötä. Siihen asti ampumisesta oli hyvin pian seurannut silmiä ja hengitysteitä ärsyttävä valtava savupilvi, joka sulki sisäänsä aseiden ja sen ympäristön.

Maxim lyöttäytyi yhteen lyhyeksi aikaa kilpailijansa Nordenfeltin kanssa, mutta ryhtyi lopulta vuonna 1897 liikekumppaniksi asevalmistaja Vickersin kanssa. Maxim alkoi kiertää Eurooppaa ja osallistui Vickersin kanssa eri valtioiden asevoimien hankintakilpailuihin. Vyösyöttöinen rekyyliperiaatteella toimiva ase voitti selkeästi painovoimalla latautuvat käsivoimaiset konekiväärin. Tilauksia tuli Sveitsistä, Italiasta

ja Itävallasta, ja konekiväärin tuotantolaitosta jouduttiin jo tuolloin laajentamaan.

Maximin konekiväärin leviämisen ensi-askelista kirjoitettiin Suomessa kesällä 1888 näin:

Tuota uutta Maxim'in kuularuiskua, josta ennen olemme kertoneet, ruwetaan nyt tekemään joka haaralla. Krupp on keksijältä ostanut teko-oikeuden Saksaa warten 20 wuodeksi, ja Cranfordissa, Englannissa, rakennetaan suurta tehdasta tuon uuden murhakoneen walmistamista warten.⁷

On silmiinpistävää, että ase ei enää ollut pelkkä tekninen ihme, vaan sitä käsiteltiin heti otsikosta alkaen – ”Sotaa warten” – juuri käyttötarkoituksensa mukaisesti realistisella otteella. Saksalaiset valmistajat jatkokehittivät konekiväätä omiin tarpeisiinsa ja möivät omia Maximejaan myös Venäjälle.

Maxim-konekiväärit olivat haluttuja eurooppalaisvaltojen siirtomaissa, ja näistä kirjoitettiin lehdissä innostuneesti. Konekivääri kiinnosti – jos ei nyt lukijoita, niin ainakin lehtimiehiä, jotka mieluusti painoivat lehtiinsä siitä kertovia uutisia. Uutiset konekiväärin käytöstä maailmalla tavoittivat myös kotimaiset lukijat. Kun englantilainen tutkimusmatkailija (ja sattumoisin myös lehtimies) Henry Morton Stanley lähti Sudaniin vapauttamaan paikallisten vangitsemaa siirtomaavirkailijaa, hän otti Afrikkaan mukaansa Maxim-konekiväärin. Matkan jälkeen Stanley kertoi laveasti lehdistölle kokemuksistaan ja toimimisestaan Maximin mannekiinina.

SOTAHISTORIA KONEKIVÄÄRIN TÄHTÄIMESSÄ

Konekiväärin ilmestyminen sotakentille 1900-luvun alussa mullisti maasodankäynnin periaatteet. Ylväästi taistelukentällä etenevät sotilasrivistöt ja ratsuväen rynnäköt kävivät mahdottomiksi, kun vastustajan konekiväärit sylkivät luotisadetta. Tämän sai kokea nahoissaan muun muassa Carl Gustav Mannerheim, kun Japanin sodassa vuonna 1905 konekivääri ampui häneltä hevosen alta.

Jalkaväen viikate kertoo, kuinka suomalaiset ovat so-
tineet konekivääreillä ja kuinka nämä aseet ovat vai-
kuttaneet suomalaiseen sodankäyntiin. Kirja kuljettaa
ensimmäisestä maailmansodasta Suomen ja Espanjan
sisällissotiin ja lopulta talvi- ja jatkosotaan, joissa ko-
nekiväärin merkitys niin sanottuna jalkaväen tykistönä
alkoi hiipua sodankäynnin muutettua jälleen kerran
muotoaan. Kirja kuvaa Suomen sotahistoriaa tuoreesta
näkökulmasta ja samalla osoittaa, kuinka suuri vaikutus
yksittäisellä sotateknisellä innovaatiolla voi olla.

92 / ISBN 978-952-403-932-1

BAZAR www.bazarkustannus.fi

Kansi Mika Tuominen / Kuvat SA kuva